

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Zagaican Oleg împotriva lui Balmuș Cristian cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul proceselor de judecată,

împotriva încheierii din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2r-391/24
NR. PIGD 2-23013390-01-2r-30092024)*

Neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței de apel.
Consecință, restituirea cererii de apel.

Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, jud. C. Albu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. M. Anton, A. Panov, O. Cojocaru

19 februarie 2025

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 27 ianuarie 2023, Zagaican Oleg a depus cerere de chemare în judecată către Balmuș Cristian cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul proceselor de judecată.

2. Prin hotărârea din 1 decembrie 2023 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Zagaican Oleg către Balmuș Cristian cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul proceselor de judecată.

S-a încasat de la Balmuș Cristian în beneficiul lui Zagaican Oleg, cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 13000 lei. În rest, pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, s-a respins ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Balmuș Cristian, în contul statului, cu titlu de taxă de stat suma de 390 lei.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 1 decembrie 2023, Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 1 decembrie 2023 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni.

4. Prin încheierea din 11 iunie 2024 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian, cu acordarea apelantului unui termen de 15 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea cererii de apel motivate, precum și a originalului dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 292,50 (două sute nouăzeci și doi lei, 50 bani).

Totodată, s-a explicat apelantului că, în caz contrar, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită conform art.369 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiindu-i aduse la cunoștință urmările art.369 alin.(1¹) Cod de procedură civilă, ce survin în urma neexecutării prezentei încheieri.

5. Prin încheierea din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de către Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian, împotriva hotărârii Judecătorei Hîncești (sediul Ialoveni) din 1 decembrie 2023.

6. La 12 septembrie 2024, Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian, a declarat recurs împotriva încheierii din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

7. În susținerea recursului a declarat că, nu este de acord cu soluția instanței, și considerăm ca urmează a fi casată.

8. Recurentul a invocat că, la materialele dosarului există înscrisuri cu privire la adresa de reședință și domiciliu a apelantului Balmuș Igor, care acționează în interesele lui Balmuș Cristian, mun. Chișinău, str. Alexandru Pușchin, 33, ap.57, însă instanța a neglijat această modalitate și nu a expediat încheierea din 11 iunie 2024 la adresa respectivă.

9. Susține că argumentele instanței, cu referire la art.107 alin.(1) din Codul de procedură civilă sunt neîntemeiate, dat fiind faptul că domiciliul nu a fost schimbat pe parcursul procesului, dar prezentate acte care confirmă adresa reprezentantului apelantului, în vederea comunicării actelor de procedură.

10. Recurentul a afirmat că, prin restituirea cererii de apel, s-a încălcat dreptul de acces la instanță, drept garantat de art.6 al Convenției.

11. Încheierea din 11 iunie 2024, nu a fost recepționată de către apelant din motive independente de voința apelantului, posibil din practica vicioasă a operatorului poștal. Recepționarea încheierii din 25 iulie 2024, demonstrează faptul că apelantul locuiește la adresa respectivă, nu și-a schimbat reședința și nu a refuzat recepționarea trimiterilor poștale.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 424 din Codul de procedură civilă:

„(2) Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

13. Art. 368 din Codul de procedură civilă

„(1) Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

(2) Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

(3) Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.”

14. Art. 369 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă:

a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).”

15. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

16. Art. 111 din Codul de procedură civilă:

„(1) Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

(3) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

17. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

18. Art. 10 din Codul de procedură civilă:

”(1) Sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

(3) Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.”

19. Art. 427 din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

20. Art. 100 din Codul de procedură civilă:

”(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

21. Cu referire la termenul de depunere a recursului: Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, la 21 august 2024 a fost expediată în adresa părților copia încheierii din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău (f.d.139), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia prin intermediul oficiului poștal. Din mențiunea efectuată în cererea recurs, recurentul a recepționat încheierea la data de 30 august 2024. Astfel, recursul depus la 12 septembrie 2024 este în termen.

22. Studiind materialele cauzei civile, argumentele invocate în recurs în raport cu normele de drept pertinente, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din motivele ce succed.

23. Din materialele cauzei civile rezultă că, prin încheierea din 11 iunie 2024 Curtea de Apel Chișinău, nu a dat curs cererii de apel declarată de către Balmuș Cristian împotriva hotărârii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 01 decembrie 2023, fiindu-i acordat apelantului un termen de 15 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru depunerea unei cereri de apel, și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 292.50 lei.

24. La 21 iunie 2024, instanța a expediat lui Balmuș Cristian prin intermediul oficiului poștal încheierea din 11 iunie 2024, pentru executare (f.d.132).

25. Nefiind executată încheierea, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Curtea de Apel Chișinău, a restituit cererea de apel.

26. În criticile aduse în recursul declarat, recurentul a invocat că instanța urma să comunice actul de procedură și la adresa reprezentantului apelantului, precum și faptul că încheierea nu a fost recepționată de către apelant din motive independente de voința apelantului, posibil din practica vicioasă a operatorului poștal.

27. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind neîntemeiat argumentul dat.

28. Art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, stabilește că, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

29. În temeiul art. 100 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

30. În ceea ce privește îndeplinirea procedurii de citare, se constată ca legea reglementează modul în care părțile și alți participanți ai procesului civil sunt citați în instanță de judecată, precum și modul de comunicare a actelor de procedură.

31. În cazul de față apelantul, a ales modul de comunicare, prin intermediul oficiului poștal. Ca urmare, instanța a comunicat apelantului actul de procedură, prin intermediul oficiului poștal, la adresa indicată în cererea de apel de către apelant. Respectiv, susținerile invocate în recurs sunt neîntemeiate, având în vedere că instanța a ținut cont de legislația procesual civilă, fără ai leza apelantului vreun drept procesual.

32. Domiciliul ales a fost indicat în prezenta cauza de către reclamant prin cererea de chemare în judecată introdusă, cât și în cererea de apel, iar la materialele dosarului nu este depusă nici o informație, care să indice că corespondența urmează a fi expediată la o altă adresă decât cea există în cererile depuse.

33. Susținerile precum că instanța a încălcat prevederile 100 alin.(1¹) Cod de procedură civilă, întrucât instanța nu a expediat încheierea din 11 iunie 2024 apelantului și prin intermediul poștei electronice, nu pot fi acceptate, cât timp Balmuș Cristian, atât în referința depusă cât și în cererea de apel nu a indicat nici o adresă electronică, ci doar adresa fizică de corespondență (or. Ialoveni, str. Izvoaraș, 24).

34. În altă ordine de idei, instanța de recurs apreciază ca fiind irelevante argumentele recurentului privind nerecepționarea încheierii. Așadar, apelantul fiind persoană cointerесată în soluționarea acestui litigiu urma să-și asume un rol activ și să îndeplinească în termen a indicațiilor instanței de apel.

35. Respectiv, dacă din cauza neatentei sau a neglijenței apelantul nu a îndeplinit indicațiile instanței în termenul stabilit, acest fapt are și consecințe juridice semnificative, adică lipsa continuării procesului.

36. La caz, soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel drept urmare a neîndeplinirii în termen a indicațiilor din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă, este corectă, dat fiind faptul că din materialele dosarului nu se face dovada că apelantul a îndeplinit indicațiile date de instanță prin încheierea din 22 aprilie 2024.

37. De altfel, deși prevederile legii procedurale sunt exprese și certe în cazul declarării apelului, precum și obligația apelantului de a se conforma prevederilor legale în acest sens, cuprinse în art.365 din Codul de procedură civilă, pentru a evita sancțiunile procedurale, apelantul înregistrând inițial apelul nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, a eludat de a se conforma normelor procedurale și de a depune cererea de apel motivată sau, după caz, să identifice o

modalitate în vederea informării instanței de judecată despre situația apărută în familia lor.

38. În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră relevant de a menționa obligația părților de a se folosi cu bună credință de drepturile procedurale în virtutea prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Inițiind procedura de apel, apelantul urmează să se intereseze periodic de soarta dosarului. Părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.

39. Drept urmare, alegațiile recurentului nu pot determina casarea actelor judecătorești contestate, în situația în care circumstanțele conturate supra denotă că nevalorificarea drepturilor procedurale în termenul acordat de instanța de apel, le este imputabilă.

40. De altfel, instanța de apel a întreprins măsurile prevăzute de legislația în vigoare în vederea comunicării actelor procedurale emise și acordarea posibilității apelanților de a-și valorifica drepturile procedurale și respectiv, nu poate fi reținut ca fiind relevant argumentul recurenților precum că prin încheierea de restituire a cererii de apel li s-ar încălca dreptul de acces la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv și respectiv le-ar fi fost îngădit dreptul de a contesta hotărârea primei instanțe, ilegală, în opinia lor.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CtEDO. Jurisprudența constantă a CtEDO a arătat că revine primordial celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza *Teuschler v. Germania* (dec.), 47636/99, 04 octombrie 2001; cauza *Agapito Maestre Sanchez v. Spania*, 29608/02, 04 mai 2004).

42. Mai mult, exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor sau, după caz, de instanță, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene în interiorul cărora urmează a fi valorificate, or, în caz contrar survin sancțiunile procedurale în sensul art.10 din Codul de procedură civilă. Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

43. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că, apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile din încheierea emisă în conformitate cu art. 368

alin.(1) din Codul de procedură civilă, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel.

44. Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, recurenții și-au neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanță.

45. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

46. Ținând cont de cele expuse, în conformitate cu art. 427 lit. a), art.428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge cererea de recurs depusă de Balmuș Igor în interesele lui Balmuș Cristian.

Menține încheierea din 25 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Zagaican Oleg împotriva lui Balmuș Cristian cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul proceselor de judecată.

Decizie este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni